

θυμῶ, žudnjom, ἐπιθυμία. Sve je to isto u jednom i u drugom, a ako se možda i razlikuju većom ili manjom vrlinom, ipak zbog toga nisu druge vrste; i to nije po naravi, nego na temelju običaja i ponašanja nastalog općim lošim odgojem ljudi.

Što je, naime, po Aristotelu vrlina? Srednjost: θυμοῦ, ἐπιθυμίας, τῶν λοιπῶν πάθων, »srditosti, požude, ostalih čuvstava duha«, koju kroz postupke vodi ispravno promišljanje. Je li to samo u muškarcima ili i u ženama? Aristotel ne poriče da i u ženi može biti suzdržljivost, hrabrost, σωφροσύνη, ἀνδρεία, ali kaže da nije ista, οὐχ ἡ αὐτή. Kako nije ista? U *Topici* se navodi trovrsno *isto* – po rodu, vrsti i broju. Da su vrline iste po rodu, ne može se poreći, jer su to vrline živoga bića. Da su i po vrsti iste, ne može se poreći, jer su vrline ljudske. Da su iste po broju, može se poreći. Na taj način Sokratove i Aristotelove vrline, hrabrost i suzdržljivost nisu iste. Tako, nijedna vrlina nije ista kao druga.

Nama je dovoljno to da su vrline žene i muškarca iste po vrsti. <Iste> su, naime, s obzirom na vrstu istog ispravnog promišljanja, ὁρθοῦ λόγου, [350] s obzirom na vrstu iste θυμοῦ, srditosti, s obzirom na vrstu iste ἐπιθυμίας, žudnje, s obzirom na vrstu istih παθῶν, čuvstava duše, dovedene djelovanjima, istima po vrsti, do iste po vrsti srednjosti. I nije istinito da je u Platonovoj *Državi* hrabrost muškarca vladalačka, ἀρχικὴ ἀνδρεία, a žene pomoćnička, ὑπηρετικὴ, jer u toj državi žene ne pomažu, kao u Ateni ili Halkidi, nego ἄρχουσι, πολεμοῦσι, φυλάττουσι, vladaju, ratuju, stražare zajedno s muškarcima i ne manje od muškaraca. Zato je po toj uredbi, na temelju istog odgoja Platon pravilno zaključio, κατὰ τὰς ἐκείνου ἀρχάς, prema svojim načelima, budući da su žene iste naravi kao muškarci i odgajaju se istim odgojem i obavljaju iste službe kao muškarci, da su obdarene i istim vrlinama. Nije tamo, dakle, hrabrost žene pomoćnička, te je to učenik Platonu pogrešno pripisao.

Je li to tako u naravi? Ne čini se tako niti po razlozima, niti po definiciji, ni po tvornom uzroku, materiji, formi, ni svrsi vr-